

מבט על החיים – פרשת ויקרא

יסוד עבודת הקרבנות ליחיד וכלל

מטרת הקרבנות היא להתקרב לה'. הן קרבן נדבה והן קרבן חובה באים לקרב את נפש האדם אל בוראו. אם כך הדגשת הכתוב: "לרצונו לפני ה'" (ויקרא א, ג) מעוררת תמיהה, מדוע צריכה היתה התורה להדגיש "לרצונו", הרי כל מצוות ה' הם לשמו, ושבעתיים בקרבן שזה בעצם מטרתו? כמו כן יש לתמוה על הציווי: "לפני ה'", הרי זה "מקומו" של הקרבן - במזבח שבבית המקדש, כך שאינו יכול להתבצע אלא לפני ה'?

מפרש ה'כתב סופר', שהרי על הפסוק "יקריב אותו לרצונו" דרשו חז"ל (ראש השנה ו, א) "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני". וכתב הרמב"ם (גירושין סוף פרק ב) כיצד ייתכן הדבר שייחשב כרצונו אם כופים אותו לעשותו? אלא שרצונו הפנימי של האדם הוא לעשות רצון ה' ועל ידי הכפייה מתגלה רצונו הפנימי החבוני בתוכו.

פעמים שה"לרצונו" הוא פנימי בתוך ליבו של האדם, לעומת המראה החיצוני ששם נראה שכל אמירתו: "רוצה אני" אינה אלא כפייה גמורה. אבל לפני ה' יתברך הבוחן לב וכליות גלוי וידוע הרצון הפנימי של איש ישראל. לכן אמר הכתוב "לרצונו לפני ה'" - ללמדנו כי לפני ה' גלוי וידוע שזהו אכן רצונו של כל יהודי להתקרב אל ה'.

הנביא ישעיה מוכיח את בני ישראל ואומר להם (א, יא): "למה לי רוב זבחיכם?". גם הנביא ירמיה מוכיח בלשון דומה (ז, כב): "כי לא דיברתי את אבותיכם ולא ציויתים... על דברי עולה וזבח". ולכאורה יש לתמוה, הלא חלק נכבד מחמשת חומשי תורה עוסק במעשי הקרבנות ותורת כהנים, ואיך אומר הנביא על כך "לא דיברתי ולא ציויתים"? מבאר המגיד מדובנא בדרך משל.

סוחר אחד נוכח לראות כיצד סוחר אחר, שהיה ידיד קרוב לאביו, אינו פוקד את בית מסחרו. זאת ועוד, הוא רואה שהלה מתעסק עם שאר הסוחרים בעיר ורק עמו הוא לא בא במגע. הוא היצ'ר וכאב על כך מאוד, וחיפש עצה איך לגרום לכך שגם איתו יסחר, משלא מצא כל פתח גמר בנפשו ללכת לאותו סוחר ולדבר עמו גלויות.

הלך אליו ואמר לו: "הלא ידיד נאמן היית לאבא, ומדוע אינך פוקד את בית המסחר שלי?"

נענה אותו סוחר ואמר לו: "צודק אתה בדבריך, מכאן ואילך אשתדל למלא את בקשתך ואסור לבית המסחר שלך".

ואכן, מאותו יום והלאה, מדי עוברו על פתח בית המסחר, היה נכנס אליו ודורש בשלומו ובשלוש משפחתו כדרך רעים וידידים קרובים והיה מגלגל עמו שיחה על דא ועל הא. אבל לכלל עשיית מסחר וביצוע קניין לא הגיע, ואפילו לדבר על כך לא רצה, אלא המשיך לעשות את עסקי המסחר שלו עם שאר סוחר העיר כפי שנהג בעבר.

יום אחד פקעה סבלנותו של אותו סוחר ואמר לו: "טיפש שכמותך! וכי סבור אתה שביקשתי ופנית אליך שתבקר אצלי כדי שתטפטט עמי בדברים בטלים, הלא כל כוונתי הייתה שתעסוק עמי במסחר?" והנמשל.

כך גם עניין הקרבנות.

ודאי שהקרבנות הקרבנות בבית ה' היא עניין קדוש ונעלה, ברם תכליתם ומטרתם של הקרבנות - שעל ידם יתעלה האדם ויתרומם בעבודת ה'.

הזבחים הם אמצעי להתקרב לה', אך בראש ובראשונה רוצה הקב"ה בליבו הטוב של האדם, שיקיים את רצונו יתברך. אבל כאשר מרוקנים את כל התוכן והמשמעות הפנימית של המצוה, אומר הנביא ישעיה (שם, יט) "מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי?" - שהרי התכלית והמטרה לא היתה להסתובב בחצר סתם כך, אלא להתעלות בעבודת ה' על ידי עבודת הקרבנות.

השאלה הנשאלת, אם כאשר מקריב האדם קרבנות ללא התעלות ורצון פנימי, הקב"ה אינו חפץ בקרבנו, למה אם כן כופים אותו עד שיאמר "רוצה אני"? הרי גם אם זה חשיפת פנימיותו, הקב"ה מחפש את ההתעלות ואם כן אפוא אין ערך לקרבן? והביאור הוא, שחשיפת פנימיותו של האדם מועילה כשמדובר ביחיד. במקרה הזה הקרבן יסיר את המסכה ויחשוף את הפנימיות הטהורה, אולם כשיש רבים שחיצוניותם מביעה ריקנות וחוסר מילוי מטרה, אין עניין בחשיפת הפנימיות הטהורה, כיון שכל האווירה מסביב לקרבנות נראית כשיחת חולין ולא מימוש המטרה הקדושה.

חובתנו לעשות אווירה טהורה מסביב לקרבנות ולהתקרבות לה'. ואזי גם אם יש יחיד שעדיין אינו אומר "רוצה אני", נוכל לחשוף את פנימיותו הטהורה.

מהות ותכלית עבודת הקרבנות

קרבן נקרא כך משום "קירבה", כי באמצעותו מתקרב האדם לה'. כל המקריב קרבן, צריך להרגיש כאילו שהוא עצמו היה אמור להיות הקרבן על חטאיו הפרטיים - וכך מתכפר חטאו. האדם היה רואה עצמו בתור הקרבן, וחש באופן מוחשי כיצד הוא מקריב את גופו לפני ה' על המזבח. חווייה עוצמתית זו היתה עושה רושם עמוק מאוד בנפש, וגם מגלה לאדם עד כמה חשובים וחמורים מעשיו לפני ה'. בכך היא מחברת את האדם לבוראו באופן עמוק ביותר.

למדנו שתכלית עבודת הקרבנות אינה רק פעולה חיצונית של הקרבת קרבן בלבד, אלא צריך האדם ליתן את דעתו ליבו ונפשו על הדבר, להבין את משמעותו, ולהוציא מן הכח אל הפועל את טהרת הלב החבויה בתוכו, ואל לו לכרוך עצמו עם קבוצה של ריקים או פוחזים, שאין יראת ה' נר לרגליהם, שהרי על ידי כך גם אם ירצה להתרומם הרי שמכשולים רבים וקשים יעמדו בדרכו, והדברים ארוכים וידועים.

אלא שישאל השואל, מה הקשר בין הקרבת הקרבנות לדורנו שבעוונותינו בית המקדש חרב, ולצערנו אין לנו אפשרות להקריב קרבנות?

הקרבת קרבן בדורנו!!!

אולם ללא ספק, ישנו קשר הדוק לא רק לזמן שבית המקדש היה קיים אלא אף לזמננו, ואולי ביתר שאת. ונסביר.

לכל אחד ישנם ניסיונות רבים, הנקרים בדרכו בחיי חיותו כאן בעולם הזה, ובפרט בדורנו, ואין צורך להרחיב על כך, כי הדבר ידוע ומפורסם.

כל התגברות, פעולה ומחשבה, שיש בה סילוק הרע והתחברות לטוב, טומנת בתוכה בחינה של הקרבת קרבן, אם נזהרתי מאיסור, נמנעתי מעשיית דבר לא טוב, הן בדיבור הן בראיה וכיוצא, הרי שבכך ישנה בחינה אמיתית של הקרבת קרבן לקב"ה! הקרבת את אותו רצון, את אותה תאוה פסולה או מחשבה אסורה, לעשות נחת רוח לפני בוראי.

בברכת שבת שלום ומבורך

מיכאל זכריהו